

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

1946. št. 2. Stev. 453 - Cena 5 ltr - 3 jugolire

Postarna plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale

TRST, petek, 22. novembra 1946

UREDNIŠTVO in UPRAVA. PIAZZA GOLDONI št. 1 - I
Tel. št.: Ur. 93806, 93808 - Upr. 93807. Rokopisi se ne vračajo

DA NE BO TRST GOSPODARSKO PROPADAL CARINSKO UNIJO Z JUGOSLAVIJO

Severozapadna Istra hoče k Jugoslaviji

Pariška konferenca je prisodila Sloveno in velik del zapadne Istre k tržaškemu svobodnemu ozemlju, presekal je popolnoma protinaravno Istra, nedeljivo gospodarsko in zemljepisno enoto, na dva dela in odrezala s tem severozapadno Istru, ki ima slovensko in hrvaško večinno, vse naravne gospodarske žile, ki ji dajejo življenje. Taka razmejitev bi pomenila za ta del Istre hranje, gospodarski zastoj in bedo.

Slovensko in italijansko prebivalstvo Istre tostran francoske črte se tega dobro zaveda. Zaveda se, da mu lahko zagotovi gospodarski razvoj in blaginjo samo združenje s ostalimi istrskimi predeli, združenje z Jugoslavijo, ki ji pripada tudi po svoji pretežni etnični sestavi. Zato manifestira vsak dan odločneje svojo voljo, ki jo morajo upoštevati tudi oni, ki danes v New Yorku odločajo o usodi naše dežele. To voljo izraža istrsko ljudstvo na zborovanjih in manifestacijah, izraža jo v nešteti resolucijah, ki jih pošilja Svetu zunanjih ministrov.

Prebivalstvo Valdoire je poslalo zunanjim ministrom resolucijo, v kateri zahteva priključitev Slovenske Istre k Jugoslaviji. Poslalo je nadalje pozdrave prvi slovenski ustavodajni skupščini in tako izrazilo solidarnost z vso slovensko domovino. Maršala Tita pa prosti, naj stori vse, da bo ustrezno pravici in naravi, da se Slovenska Istra priključi k Jugoslaviji. Podobno se izraža ljudstvo iz Sv. Lucije.

Slovensko in italijansko prebivalstvo iz Pirana je na veliki manifestaciji sprejelo resolucijo naslovljeno na štiri zunanje ministre, ki zahteva priključitev severozapadne Istre k FLRJ, kajti le tako bo zagotovljen razvoj tega ozemlja in blaginja širokih delovnih množic.

ZA GOSPODARSKI RAZVOJ TRSTA Molotov predlaga carinsko unijo, svobodna pristaniška področja in skupno jugoslovansko-tržaško železno šoto upravo

New York, 21. — Potem ko so namestniki proučili načelne sporazume prejšnje seje, se večeraj štirje zunanji ministri dosegli dokončen sporazum o dveh vprašanjih. Zdeli so se, da pogodbe z Inozemstvom podpisujeta guverner in tržaška vlada, tako da ne bi mogli vsiliti tržaškemu ozemlju takih pogodb, ki bi bile nasprotne tržaškemu zakonu. Tudi glede pravosodja so odpravili spor z določbo, da guverner imenuje sodnike med kandidati, ki jih predlaga vlada. Lahko imenuje tudi druge osebe s pogojem, da se predhodno posvetuje z vlado.

Niso pa mogli še rešiti vprašanja odhoda anglo-ameriških čet in statusa svobodnega pristanišča. Po trzanskem razpravljanju so seje prekinili in jo nadaljujejo drugi. Z večerajšimi razpravami o ureditvi gospodarskega vprašanja Trsta in uprave svobodnega pristanišča so pokazali velike razlike med stališči Sovjetske zveze in Anglo-amerikanov.

Poslednji se se krčevito uprli načelu eksteritorialnosti in carinski uniji z Jugoslavijo, ki ju je predlagal Molotov.

Ze na pariški konferenci so od-

LJUDSKA VOLJA, KI JO JE TREBA UPOŠTEVATI Demokracičen statut Umik tujih okupacijskih čet Gospodarska povezanost z zaledjem

Resolucije s tisoči in tisoči podpisov izražajo voljo tržaškega ljudstva v času, ko v New Yorku ponovno razpravljajo o naši usodi. Od vseh vprašanj, iz tovarn in delavnic, iz mesta in okoliških vasi, se oglašajo delavci, kmetje, mladinci, žene; oglašajo se demokratično tržaško ljudstvo.

Iz live, ladjedelnice Sv. Marka in Sv. Roka v Miljah, iz Lloydovega arzenala, iz rafinerije pri Sv. Soboti, iz rafinerije Aquila, iz pivovarne Dreher prihajajo resolucije z zahtevami tržaških delavcev. Partizani, žene, mladina, vse ljudstvo iz Ban, Proseka, Gropade, Trebb, Padrič, Opčin, Sv. Križa, Kontovelja, Konkonele, Bazovice in od vseh vprašanj izražajo težnje in zahteve našega ljudstva:

tržaški statut mora biti demokracičen, v skladu z voljo italijanskega in slovenskega ljudstva, dati mu mora preko ljudske skupščine svo suvereno oblast;

vse tuje okupacijske čete se morajo umakniti z našega ozemlja takoj po podpisu mirovne pogodbe;

tesna gospodarska povezanost z zaledjem v obliki carinske unije z Jugoslavijo,

Brez tržaškega ljudstva ni mogoče reči zadnje besede.

Kardelj pred slovensko ustvodalno skupščino Slovensko ljudstvo gradi lastno državo

Slej ali prej bo rešeno vprašanje onih stitsočev Slovencev, ki so danes izven meja Jugoslavije

Ljubljana, 21. Tanjug — Na večeršnjem zasedanju ustvodalne skupščine LR Slovenije je govoril podpredsednik vlade FLRJ Edvard Kardelj.

V svojem govoru je poudaril štiri bistvene spremembe v primeri s preteklostjo. 1. Velika večina slovenskega ljudstva je dosegla dokončno osvoboditev; 2. Resnična narodna svoboda je ista svoboda, ki daje ljudstvu pravico do svoje lastne države in ki mu daje tudi pravico do odločitve ter pravico do združitve z drugimi narodi, če te drugi strani pa se ista država ne da demokracično voditi na pozicijah, ki so v neposrednem nasprotju z zahtevami imperialističnega vsiljevanja: ljudska oblast, suverenost ljudske zbornice, neodvisnost in neustranjenost internacionaliziranega področja, valutna in carinska unija z Jugoslavijo, najtesnejša povezanost z naravnim zaledjem, takojšen umik okupacijskih čet itd.

Eden izmed takih konkretnih pogojev demokracičnega razvoja, to je takega razvoja, ki služi najbližjemu slovenskemu delovnemu ljudstvu, je nedvomno tudi carinska unija med Jugoslavijo in internacionaliziranim področjem. Obstoj in razvoj tržaškega gospodarstva je mogoč izključno na podlagi tesne gospodarske povezanosti z zaledjem. V tej povezanosti je kruba za vse. V tej povezanosti je tudi edino jamstvo, da se v gospodarskem propadanju Trsta ne prežene za vedno. Drugega izhoda, ki bi upošteval koristi in blaginjo najširših delovnih množic internacionaliziranega področja ni in ne more biti. Vse druge rešitve vodijo v kolonialno suženstvo. Samo naravno kratkotrajno in za gospodarske nujnosti popolnoma slepi povečanje v nasprotju z načeli, ki oblikujejo gospodarsko življenje popolnoma in neposrednega tržaškega ljudstva.

Povsem jasno je, da bo pravica internacionaliziranega področja sklenjena carinsko unijo naletela na odločitev predstavnikov imperialističnega vsiljevanja, in je zato tudi naša volja, da carinsko unijo z Jugoslavijo zahteva vprav tukajšnje prebivalstvo, ki je na demokracični rešitvi našega vprašanja življenjsko zainteresirano.

Preoblikovali bomo svojo domovino

Na zasedanju ustvodalne skupščine je govoril tudi minister za industrijo in predsednik gospodarskega sveta Boris Kidrič. Dejal je, da posveča Jugoslavija veliko pozornost gospodarskemu vprašanju. Današnja in bodoča vprašanja našega gospodarstva niso samo vprašanja obnove in kruba, temveč tudi vprašanja globoke družbene preobnove in se je pri nas začela, ko je pečil prvi partizanski strel. Ta preobnova se je nadaljevala med narodno osvobodilno borbo in v njenem odsejanem ter nadaljnjem razvoju je ni mogel ter je ne bo mogli zastaviti noben reakcionarni politik.

Danes smo na poti razvoja, ki bo prepeljal izrabljeno človeka po človeku in ki bo zajamčil blaginjo vsega našega delovnega ljudstva. To je veliki načrt, ki bo zahteval napore in žrtve. Nobenega dvoma ni, da življenjska raven vsak dan raste in se bo še povečala. Mi pa išče ustvarjamo temelje za blaginjo, kar zahteva od nas mnogo napora, žrtve in samozatajevanja. Mi našega gibanja in naše države pa je v tem, da znamo pokazati ljudskim množicam pot, da jim po kažeemo smotro, ki jih morajo doseči.

Glede elektrifikacije in industri-

Kljub vladni prepovedi in sodišču 400.000 rudarjev stavka v ZDA Hude posledice stavke za vse ameriško gospodarstvo

New York, 21. — Ameriško pravosodno ministrstvo je pozvalo voditelja rudarskih sindikatov Lewisa, naj umakne izjavo o odpovedi pogodbe rudarjev z vlado, s čimer bi seveda padla vsaka osnova za začetek napovedane stavke. Lewis se temu pozivu ni odzval in je vztrajal na napovedi stavke. Zaradi tega ga je državni pravnik pozval pred sodišče pod obzbo, da se ni pokoril vladnim ukazom. Razpravilo se določila za četrtke. Za inkriminirano dejanje je določena globa in tudi zapor.

Kljub vladnim grozjam in sodnemu postopanju proti sindikalnemu voditelju Lewisu pa je danes 400.000 rudarjev stopilo v stavko. Mnogi domnevajo, da bodo Lewis aretirali. Dejstvo pa je, da je do 23. dneva vsemogovnih ustanov-

Neposredna pogajanja

Medtem ko Svet štirih razpravlja o tržanskem statutu, se vsrjajo razgovori med jugoslovansko in italijansko delegacijo v New Yorku o možnosti neposrednih pogajanj. O tem je bilo izdano skupno jugoslovansko - italijansko poročilo, ki pravi: «Italijanski veleposlanik v Moskvi Pietro Quaroni je obiskal ministra Simiča, kamur je sporočil slednji sklep Komisije za pogodbe pri Italijanski ustvodalni skupščini: «Komisija za pogodbe, ki je soglasno izrazila upanje, da je mogoče začeti z neposrednimi pogajanj med Jugoslavijo in Italijo in jih voditi z uspehom in duhu mirne ljubeznive sodelovanja. Simič, Quaroni, jugoslovanski veleposlanik Sava Kosanović in pomočnik jugoslovanskega zunanje ministra Aleš Bebler so se dolgo in prijateljsko razgovorjali.

Danes je bila seja italijanske vlade, na kateri so zopet razpravljali o možnosti neposrednih pogajanj z Jugoslavijo. Dotaknili so se tudi Togliattijevih obtožbe proti De Gasperiju, da je italijanski predsednik vlade odhvil predloge za poravnate italijanskih ujetnikov iz Jugoslavije. De Gasperi je se brani, rekč, da so jugoslovanske oblasti odbile vizzum italijanski misli. Končno se je ministri svet sporazumel in izdal sledečo medlo izjavo: «De Gasperi je v vsakem pogledu, v kolikor je imel polno moč in akcijo, delal za vrnitev ujetnikov iz Jugoslavije.

Italijanski zunanji minister Nenni je danes izjavil, da je vprašanje neposrednih pogajanj zelo težavno. Pristavil je, da ima italijanska de-

Skupščina ZN pristranska

Spricho bližnjega zaključka zasedanja glavne skupščine je glavni odbor razpravljaj o možnosti popolne odobre in politično-varnostnem odboru. Indijska delegacija je predložila novo protestno resolucijo zaradi afrikanske ravnania z Indijci v Južni Africi. Egipčanski delegat je pozdravil sovjetski predlog o umiku tujih čet, ker upa da bodo

Tanjug o vzrokih klevevnih gonje profi Jugoslaviji

Beograd, 21. — Tanjug — Ze nekaj časa vodijo grški reakcionarni tisk in tisk nekaterih uradnih krogov silno klevevnisko kampanjo proti Jugoslaviji z namenom, da bi vrnil Jugoslavijo pred demokracično svetlo odgovornost za hud notranji položaj, ki je nastal v Grčiji zaradi monarhofašističnega terorja.

Odpor grškega ljudstva je naravna posledica terorja monarhofašistične vlade in ne potrebuje vzpodbud iz inozemstva

Beograd, 21. — Tanjug — Ze nekaj časa vodijo grški reakcionarni tisk in tisk nekaterih uradnih krogov silno klevevnisko kampanjo proti Jugoslaviji z namenom, da bi vrnil Jugoslavijo pred demokracično svetlo odgovornost za hud notranji položaj, ki je nastal v Grčiji zaradi monarhofašističnega terorja.

Proglas demokracične vojske

Atene, 21. — Vodstvo partizanske oborožene borbe proti vladnim monarhofašističnim tolpam je izdalo proglas, ki se tajno širi po vsej Grčiji. Partizansko vodstvo izjavlja, da se je ustanovila grška narodna demokracična vojska, ki ni v stikih z nobeno inozemsko državo. Policija je prepovedala objavo tega proglasa v listih «Eftertiaz», «Rizospastis» in «Vima».

Proglas pravi: «Poveljstvo demokracične vojske na severu odločno odbija obzbo, da bi bila demokracična vojska v zvezi s tujimi delovalami tako kar se tice opore, kot kar se tice priprave in izvedbe vojaških akcij. Glavni vir orožja in municije za narodno demokracično vojsko so monarhofašistične tople, ki so jih oborožile in opremlile britanske okupacijske čete. Orožje dobivamo pa tem, da ga odvzemamo tem tolarčarjem, ki so bili na žolost videti, katere orožarne so delale od aprila 1941.

Te obzbo je postavil na laž po veljnik grškega tretjega korpusa general Venetris, ki je poveljeval v oddeleku, ki so «čisti» ozemlje v Makedoniji in Tesaliji. Izjavil je, da nikakor ni res, da bi grški partizani dobivali orožje iz inozemstva, ki pa bi jim poveljevali inozemci.

V Makedoniji, kjer bivajo stitsoči demokracični, so fašisti razvili obširno teroristično kampanjo, tako da je bilo ljudstvo v samoobrambi prisiljeno pobegniti v gozdove. V Grčiji preganjajo demokracična organizacije; najbolj grški demokracični so izgubili življenje. Ki so izjavila Unirnih združenj, ki so obiskali koncentracijska taborišča v Grčiji, znaša število ujetnikov v

Boji v Grčiji in tezaev Tsaldarise vlade

Kot poročajo, se nadaljujejo hudi boji na področju gorovja Tseas. Vladno letalstvo je večeraj sedemkrat napadlo partizanske položaje. V severozapadni Makedoniji so partizani zavzeli železniško postajo v bližini Džovranskega jezera. Grški ministri predsednik Tsaldaris je v vedno težavni položaju. Da bi si pridobil podporo parlamenta, se je večeraj ponizal pred ožico in obžaloval svoje besede, zaradi katerih so opozicijski poslanci zapustili parlament. Drugi ukrep, s katerim se skuša Tsaldaris rešiti iz zagate, je «amnestija», s katero objavlja partizanom pomilostitev, če se prostovoljno predajo. Hicati pa je izdal odlok, ki omogoča deportacijo članov opozicijskih skupin.

List «Neas» pravi, da je sedanja Tsaldariseva pomirjevalna politika samo spietka v okviru splošnega terorističnega postopanja in zato obsojena na neuspeh. List poudarja odgovornost vlade za sedanji položaj v Grčiji.

Bombe v Palestini

Jeruzalem. — Skupine arabskih delavcev so delale vso noč ob luči reflektorjev in pod nadzorstvom angleške policije ter vojstva, da so odstranile ruševine razdejane poštne postopje v Jeruzalemu; razdejane je bila povzročila bomba, ki je eksplodirala v sredo. BBC poroča, da bodo jutri obnovili v Palestini železniški promet v omejenem obsegu. Promet se bo vršil po dnevi; prekinitve je bil od torka dalje. Vojstvo bo stalno patroliralo ob progih.

Dimitrov sestavlja novo bolgarsko vlado

Sofija, 21. — Vlada K'omna Gorjevača, ki je bila sestavljena 1. marca 1946, je danes popolnoma padla ostavko. Georgij Dimitrov je dobil pooblastilo za sestavo nove vlade.

Novo sobranje je danes izglasovalo protestno resolucijo, ker Bolgariji odkreajo priznanje pravice do narodne samobojnice. V resoluciji zahtevajo tudi sklenitev pravičnega mirova z Bolgarijo.

Novi bolgarski ministri

Sofija, 21. — Vlada K'omna Gorjevača, ki je bila sestavljena 1. marca 1946, je danes popolnoma padla ostavko. Georgij Dimitrov je dobil pooblastilo za sestavo nove vlade.

Novo sobranje je danes izglasovalo protestno resolucijo, ker Bolgariji odkreajo priznanje pravice do narodne samobojnice. V resoluciji zahtevajo tudi sklenitev pravičnega mirova z Bolgarijo.

